

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

Kooperationsprogramm zur Förderung der grenzübergreifenden Zusammenarbeit zwischen dem Freistaat Sachsen und der Tschechischen Republik 2014-2020

Program na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2014–2020

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Handmade Nature - Realizace praktických opatření ochrany přírody na podporu biodiverzity kulturní krajiny
Krušných hor – Erzgebirge
Číslo projektu: 100312174

Handmade Nature – Umsetzung praktischer Naturschutzmaßnahmen zur Förderung der Artenvielfalt der
erzgebirgischen Kulturlandschaft des Erzgebirges – Krušné hory

NATURSCHUTZZENTRUM
ERZGEBIRGE

25
JAHRE NSZ
1995 – 2020

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Biotop zmije obecné

Lebensraum der Kreuzotter

Autor fotografií pan Jaroslav Zelinka povolil jejich použití výhradně pro tuto prezentaci.

Autor fotografie: Jaroslav Zelinka

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Zmije obecná (*Vipera berus*) je jediným jedovatým hadem žijícím na území České republiky. V Krušných horách se vyskytuje jen na několika lokalitách. V ČR je proto zákonem chráněna jako kriticky ohrožený druh.

*Die Kreuzotter (*Vipera berus*) ist die einzige in der Tschechischen Republik lebende Giftschlange. Im Erzgebirge kommt sie nur an wenigen Stellen vor. Daher ist sie in der Tschechischen Republik als eine vom Aussterben kritisch gefährdete Art gesetzlich geschützt.*

Autor fotografie: Jaroslav Zelinka

**Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.**

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

Zmije je relativně malý had, dospělé samice dorůstají délky až 90 (100) cm, samci však většinou až 65 cm. Nejobvyklejší zbarvení je šedé až modrošedé s výraznou tmavou klikatou čarou na hřbetě. Kontrastní zbarvení má dvě funkce. Za prvé jde o formu aposematismu, tedy varování případných predátorů výstražnými barvami a zároveň se jedná o formu mimikry, kdy klikatý vzor rozostřuje hadí siluetu, když leží na zemi nebo při pohybu.

Zmije je had s denní až soumráchnou aktivitou, jde o poměrně rychlého, hbitého a před člověkem plachého hada. Období od října do března až dubna tráví v hibernaci. Dožívá se 10 – 15 let.

Die Kreuzotter ist eine relativ kleine Schlange, erwachsene Weibchen werden bis 90(100) cm lang, die Männchen sind meist um die 65 cm lang. Die häufigste Färbung ist grau bis blaugrau mit der charakteristischen dunklen Zickzacklinie auf dem Rücken. Die kontrastierende Färbung hat zwei Funktionen. Zum einen ist es eine Form des Aposematismus, also die Warnung potenzieller Fressfeinde durch Warnfarben, und zum anderen eine Form der Mimikry, bei der das Zickzackmuster die Silhouette der Schlange verwischt, wenn sie am Boden liegt oder sich bewegt.

Die Kreuzotter ist eine tag- bis dämmerungsaktive Schlange, sie ist relativ schnell, wendig und menschen scheu. Sie verbringt die Zeit von Oktober bis März oder April in Hibernation (Winterschlaf). Sie wird 10 bis 15 Jahre alt.

Autor fotografie: Jaroslav Zelinka

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

Existuje několik vzácných barevných variant, z nichž některé vůbec žádnou čáru nemají. Někdy je možno se setkat s černou (*morpha prester*) a červenou formou (*morpha chersea*). Černé zbarvení (melanismus) zmijím pomáhá rychleji akumulovat teplo, zároveň však zvyšuje riziko predace. Zmije této barevné varianty se vyskytuje v kopcích nad Jirkovem nedaleko Chomutova.

Samice bývají méně kontrastně zbarvené než samci, obvykle u nich převažuje hnědá barva. Spolehlivý znak, kterým se zmije obecná odlišuje od ostatních českých hadů a obecně od podobně zbarvených užovek, je štěrbinovitá zornice (všechny české užovky mají zorničky kulaté).

Es gibt mehrere seltene Farbvarianten, von denen einige überhaupt keine Linie haben. Manchmal ist es möglich, eine schwarze (morpha prester) und eine rote Form (morpha chersea) zu sighten. Die schwarze Färbung (Melanismus) hilft den Kreuzottern schneller Wärme zu speichern, aber sie erhöht auch das Risiko seitens der Fressfeinde. Kreuzottern dieser Farbvariante findet man in den Hügeln über Jirkov unweit von Chomutov. Die Weibchen sind tendenziell weniger kontrastreich gefärbt als die Männchen, wobei in der Regel die braune Farbe überwiegt. Ein zuverlässiges Merkmal, das die Kreuzotter von anderen tschechischen Schlangen und im Allgemeinen von ähnlich gefärbten Nattern unterscheidet, ist die schlitzförmige Pupille (alle tschechische Nattern haben runde Pupillen).

Autor fotografie: Jaroslav Zelinka

**Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.**

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Jedové zuby přichycené k horní čelisti dosahují délky 3 až 5 mm. Jeden zub je funkční, druhý náhradní. Zuby se mohou ulomit či opotřebit a jsou tedy pravidelně obměňovány, a to díky zubotvornému orgánu. V průměru k tomu dochází jednou za 2 měsíce.

Zmije obecná je plachý jedovatý had, který chce jed použít pouze pro svou kořist. Člověka uštkne pouze v případě, kdy na ni šlápne, sáhne nebo ji vydráždí. Uštknutí zmijí je závažné, ale jen zřídka smrtelné.

Die Giftzähne befinden sich am Oberkiefer und sind 3 bis 5 mm lang. Ein Zahn ist funktionsfähig, der andere ist ein Ersatzzahn. Die Zähne können abbrechen oder sich abnutzen und werden deshalb regelmäßig ersetzt, dank des zahnbildenden Organs. Im Durchschnitt geschieht dies einmal alle 2 Monate.

Die Kreuzotter ist eine scheue Giftschlange, die das Gift nur für ihre Beute einsetzen will. Einen Menschen beißt sie nur dann, wenn er auf sie tritt, sie berührt oder reizt. Kreuzotterbisse sind ernst, aber nur selten tödlich.

Autor fotografie: Jaroslav Zeman

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

Zmije je vejcoživorodý had. Páření probíhá od konce dubna do června a doba březosti se pohybuje od 4 do 6 měsíců. Jedna samice porodí 4 – 24 mláďat v průhledném vaječném vaku.

Die Kreuzotter ist eine eierlegende Schlange. Die Paarung findet von Ende April bis Juni statt und die Trächtigkeitsdauer beträgt 4 bis 6 Monate. Ein Weibchen bringt 4 bis 24 Junge in einem durchsichtigen Eiersack zur Welt.

Autor fotografie: Jaroslav Zelinka

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014 – 2020

Jídelníček zmije tvoří převážně hlodavci, dále ještěrky, žáby, vejce a mláďata na zemi hnízdících ptáků, slimáci a žížaly.

Die Nahrung der Kreuzotter besteht hauptsächlich aus Nagetieren, auch aus Eidechsen, Fröschen, Eiern und Jungtieren von bodenbrütenden Vögeln, Schnecken und Regenwürmern.

Evropská unie. Evropský fond pro regionální rozvoj.
Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

Zmije obecná osidluje světlá místa v lese, slunné okraje lesů a cest, horské louky, rašeliniště a kamenitá území. Úkryt nachází v padlých kmenech stromů, hromadách větví a kamení, zakrslých křovinách a ve větvích stromů sahajících k zemi, nejlépe poblíž malých vodních ploch a toků. Během dne vyhledává slunná místa v těsné blízkosti svého úkrytu, kde se vyhřívá. V "uklizené" krajině žít nemůže.

Die Kreuzotter bewohnt lichte Stellen im Wald, sonnige Wald- und Wegränder, Bergwiesen, Torfmoore und steinige Gebiete. Sie findet Unterschlupf in umgestürzten Baumstämmen, Ast- und Steinhaufen, verkümmerten Sträuchern und in bis zum Boden reichenden Ästen, vorzugsweise in der Nähe von kleinen Gewässern und Bächen. Tagsüber sucht sie sonnige Plätze in der Nähe ihres Verstecks, um sich zu sonnen. In einer "ordentlich aufgeräumten" Landschaft kann sie nicht leben.

**Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.**

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

Ukázkový biotop pro zmiji obecnou byl v kaštaně Zooparku Chomutov, p.o. založen v rámci projektu Handmade Nature.

Der Schau-Lebensraum der Kreuzotter wurde im Rahmen des Projekts Handmade Nature.

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

Ahoj sousede.
Hallo Nachbar.